

Ćwiczenia 10.03.2009

Kolokwium nr 2, 12.03.2009 (do zad. 417)

Ćwiczenia 17.03.2009

Kolokwium nr 3, 19.03.2009 (do zad. 438)

## 1. Pochodna funkcji (c.d.) Twierdzenie Rolle'a i twierdzenie Lagrange'a.

**405.** Dla danych różnych liczb rzeczywistych  $a$  i  $b$  oraz zbioru  $Z \subset \mathbb{R}$  chcemy formalnie zapisać warunek, że istnieje w zbiorze  $Z$  liczba (ostro) między  $a$  i  $b$ , nie wiemy jednak z góry, która z liczb  $a, b$  jest większa. Które z podanych warunków są do tego celu odpowiednie?

- (♣)  $\exists_{c \in Z} a < c < b$
- (◇)  $\exists_{c \in Z} a < c < b \wedge b < c < a$
- (♡)  $\exists_{c \in Z} a < c < b \vee b < c < a$
- (♠)  $\exists_{c \in (0,1)} ac + b(1-c) \in Z$
- (♣♣)  $\exists_{c > 0} ac + b(1-c) \in Z$
- (◇◇)  $\exists_{c \in [0,1]} bc + a(1-c) \in Z$
- (♡♡)  $\exists_{c \in (0,1)} a + (b-a)c \in Z$
- (♠♠)  $\exists_{c \in (0,1)} a + (a-b)c \in Z$
- (♣♣♣)  $\exists_{c \in Z} \frac{c}{b-a} \in (0,1)$
- (◇◇◇)  $\exists_{c \in Z} \frac{c-b}{b-a} \in (0,1)$
- (♡♡♡)  $\exists_{c \in Z} \frac{c-a}{b-a} \in (0,1)$
- (♠♠♠)  $\exists_{c \in Z \setminus \{a\}} \frac{b-a}{c-a} > 1$

**406.** Przyporządkować następującym twierdzeniom podane niżej warunki oraz powiedzieć, co mówi warunek nieprzyporządkowany żadnemu twierdzeniu.

(i) **Własność Darboux funkcji ciągłych:** Jeżeli funkcja  $f$  jest ciągła na przedziale  $[a, b]$ , to

(ii) **Własność Darboux pochodnej funkcji:** Jeżeli funkcja  $f$  jest różniczkowalna na przedziale  $[a, b]$ , przy czym w punktach  $a$  i  $b$  istnieją odpowiednie pochodne jednostronne, to

(iii) **Twierdzenie Rolle'a:** Jeżeli funkcja  $f$  jest ciągła na przedziale  $[a, b]$  i różniczkowalna na przedziale  $(a, b)$ , a ponadto  $f(a) = f(b)$ , to

(iv) **Twierdzenie Lagrange'a (o wartości średniej rachunku różniczkowego):** Jeżeli funkcja  $f$  jest ciągła na przedziale  $[a, b]$  i różniczkowalna na przedziale  $(a, b)$ , to

$$(4\clubsuit) \quad \forall_{s \in (0,1)} \exists_{t \in (0,1)} f'(a + t(b-a)) = f'(a) + s(f'(b) - f'(a))$$

$$(5\diamond) \quad \exists_{t \in (0,1)} f(b) = f(a) + (b-a)f'(a + t(b-a))$$

$$(6\heartsuit) \quad \forall_{s \in (0,1)} \exists_{t \in (0,1)} f(a + t(b-a)) = f(a) + s(f(b) - f(a))$$

$$(7\diamond) \quad \forall_{t \in (0,1)} \exists_{s \in (0,1)} f(a + t(b-a)) = f(a) + s(f(b) - f(a))$$

$$(7\spadesuit) \quad \exists_{t \in (0,1)} f'(a + t(b-a)) = 0$$

W następującym zadaniu wykorzystać twierdzenie Lagrange'a oraz własność Darboux funkcji ciągłych (przypomnienie: funkcja różniczkowalna jest ciągła).

**407.** Funkcje  $f_1, f_2, f_3, \dots, f_{12}$  są określone i różniczkowalne na całej prostej rzeczywistej, a ich pochodne są ciągłe. Ponadto

$$f_1(3) = 1, \quad f_1(5) = 2,$$

$$f_2(0) = 3, \quad f_2(4) = -1,$$

$$f_3(-5) = 0, \quad f_3(15) = 10,$$

$$f_4(1) = 2, \quad \forall_x f_4'(x) \neq 1,$$

$$f_5(0) = 0, \quad f_5(2) = 10, \quad \forall_x f_5'(x) \neq 2,$$

$$f_6(0) = 7, \quad \forall_x f_6'(x) > 2,$$

$$f_7(3) = 5, \quad \forall_x f_7'(x) \geq -1,$$

$$f_8(-2) = 0, \quad f_8(0) = 10, \quad f_8(3) = 4,$$

$$f_9(-1) = 0, \quad f_9(1) = 100, \quad f_9'(3) = 40,$$

$$f_{10}(1) = -5, \quad f_{10}(11) = 5, \quad \forall_x 0 < f_{10}'(x) < 2,$$

$$f_{11}(0) = 0, \quad f_{11}(100) = 0, \quad \forall_x -1 < f_{11}'(x) < 2,$$

$$f_{12}(-100) = -100, \quad f_{12}(100) = 100, \quad \forall_x -100 < f_{12}'(x) < 100.$$

A) Dowieść, że dla co najmniej trzech funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$\forall_x f_i'(x) \neq 0$$

B) Dowieść, że dla co najmniej dwóch funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$\exists_c f_i'(c) = -1$$

C) Dowieść, że dla co najmniej siedmiu funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$f_i(0) \neq 1$$

D) Dowieść, że dla co najmniej czterech funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$f_i(99) > 0$$

E) Dowieść, że dla co najmniej dwóch funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$\exists_c f'_i(c) = 5$$

F) Dowieść, że dla co najmniej jednej funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$\exists_c f'_i(c) = 44$$

G) Dowieść, że dla co najmniej trzech funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$\exists_c f'_i(c) = \frac{1}{2}$$

H) Dowieść, że dla co najmniej siedmiu funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$f_i(1) \neq 8$$

I) Dowieść, że dla co najmniej czterech funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$\exists_c f_i(c) = 13$$

J) Dowieść, że dla co najmniej jednej funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$\exists_{c \neq d} f_i(c) = f_i(d) = 7$$

K) Dowieść, że dla co najmniej dziewięciu funkcji  $f_i$  zachodzi warunek

$$\exists_{c,d} f_i(c) = f'_i(d)$$

## 2. Pochodna funkcji - zastosowania. Znajdowanie najmniejszej i największej wartości funkcji na przedziale domkniętym. Reguła de l'Hospitala.

**408.** Rozważamy graniastoshupy prawidłowe o podstawie trójkątnej i objętości 1. Który z nich ma najmniejsze pole powierzchni całkowitej?

**409.** Potrzebna jest kadź w kształcie walca, otwarta u góry, której dno i bok wykonane są z tego samego materiału. Kadź ma mieć pojemność 257 hektolitrów. Jaki powinien być stosunek średnicy dna do wysokości kadzi, aby do jej wykonania potrzeba było jak najmniej materiału?

Znaleźć najmniejszą i największą wartość funkcji określonej podanym wzorem w podanym przedziale

**410.**  $x^2 + 2x + 21$ ,  $[-2, 7]$       **411.**  $|x^2 - 1| + 3x$ ,  $[-2, 2]$

**412.**  $|x + 1| + x^2$ ,  $[-10, 10]$       **413.**  $|10x - 1| + x^3$ ,  $[0, 1]$

**414.**  $\ln x - \frac{x}{10}$ ,  $[1, e^3]$       **415.**  $|\sin x| + \frac{x}{2}$ ,  $[0, 2\pi]$

**416.**  $x^{1/x}$ ,  $[2, 4]$       **417.**  $3\sin x + \sin 3x$ ,  $[0, 2\pi]$

Obliczyć granice

**418.**  $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{1}{x} - \frac{1}{\sin x}$       **419.**  $\lim_{x \rightarrow \infty} x^{1/x}$       **420.**  $\lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - e^{-x}}{\sin x}$

$$421. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{2\cos x - x^2 - 2}{x \sin x - x^2} \quad 422. \lim_{x \rightarrow \infty} x e^{-x} \quad 423. \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{\ln x}{x}$$

$$424. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - 1}{x} \quad 425. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^{e^x} - e}{x} \quad 426. \lim_{x \rightarrow 0} \frac{e^x - 1 - x}{x^2}$$

$$427. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x}{x - 1} \quad 428. \lim_{x \rightarrow 1} \frac{\ln x - x + 1}{(x - 1)^2} \quad 429. \lim_{x \rightarrow e} \frac{\ln \ln x}{x - e}$$

$$430. \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{x^4}{e^x} \quad 431. \lim_{x \rightarrow 2} \frac{x^x - 4}{x - 2}$$

$$432. \text{ Niech } f(x) = \begin{cases} \frac{e^{x^2} - 1}{\cos x - 1} & \text{dla } x \neq 0 \\ A & \text{dla } x = 0 \end{cases}.$$

Dla którego  $A$  istnieje  $f'(0)$  i ile wynosi?

$$433. \text{ Niech } f(x) = \begin{cases} \frac{x^2 - \pi^2}{\sin x} & \text{dla } x \notin \{k\pi; k \in \mathbb{Z}\} \\ A_k & \text{dla } x = k\pi, k \in \mathbb{Z} \end{cases}.$$

Dla których  $A_k$  ( $k \in \mathbb{Z}$ ) istnieją  $f'(k\pi)$  i ile wynoszą?

$$434. \text{ Niech } f(x) = \begin{cases} \frac{\sin x - 1}{\cos^2 x} & \text{dla } x \notin \{k\pi + \frac{\pi}{2}; k \in \mathbb{Z}\} \\ A_k & \text{dla } x = k\pi + \frac{\pi}{2}, k \in \mathbb{Z} \end{cases}.$$

Dla których  $A_k$  ( $k \in \mathbb{Z}$ ) istnieją  $f'(k\pi + \frac{\pi}{2})$  i ile wynoszą?

$$435. \text{ Niech } f(x) = \begin{cases} \frac{x(x-1)(x-2)(x-3)}{\sin(\pi x)} & \text{dla } x \notin \mathbb{Z} \\ x^2 - 2x & \text{dla } x \in \mathbb{Z} \end{cases}.$$

Obliczyć  $f'(x)$  dla tych  $x \in \mathbb{Z}$ , dla których istnieje.

$$436. \text{ Niech } f(x) = \begin{cases} \frac{e^{7x} - 1}{x} & \text{dla } x \neq 0 \\ 1 & \text{dla } x = 0 \end{cases}.$$

Obliczyć  $f'(0)$ .

$$437. \text{ Niech } f(x) = \begin{cases} \frac{\cos(\pi x) + 1}{\sin(\pi x)} & \text{dla } x \notin \mathbb{Z} \\ x^3 - x & \text{dla } x \in \mathbb{Z} \end{cases}.$$

Obliczyć  $f'(x)$  dla tych  $x \in \mathbb{Z}$ , dla których istnieje.

438. Niech

$$f(x) = \begin{cases} \frac{e^{3x} - 3e^x + 2}{x^2} & \text{dla } x \neq 0 \\ A & \text{dla } x = 0 \end{cases}.$$

Dla którego  $A$  istnieje  $f'(0)$  i ile wynosi?